

Ár 2012, föstudaginn 22. júní er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Haukur Guðmundsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir, Jóhann Tómas Sigurðsson og Oddur Ólason.

Fyrir er tekið **mál nr. 28/2012**:

M
gegn
F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 20. febrúar 2012, með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 20. febrúar 2012. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 22. febrúar 2012, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dagsettu 3. maí 2012. Var bréfið sent sóknaraðila, með bréfi nefndarinnar, dagsettu 9. maí, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust ekki frá sóknaraðila.

Málið var tekið fyrir á fundi nefndarinnar 22. júní 2012.

II.

Málsatvik.

Þann 22. desember 2008 var skuldabréf nr. X, að fjárhæð kr. 6.300.000, gefið út af A, til FF. Varnaraðili hefur nú tekið yfir réttindi og skyldur FF, samkvæmt þessu skuldabréfi. Sóknaraðili og B, tókust á hendur sjálfskuldarábyrgð in solidum á lánuinu.

Þann 22. desember 2008 var skjalið „Niðurstaða greiðslumats“ undirritað. Þar kom fram að niðurstaða greiðslumats benti til þess að lántakandi gæti ekki efnt skuldbindingar sínar miðað við núverandi fjárhagsstöðu. Einnig var tekið fram að meira en helmingi yrði varið til greiðslu á skuldum lántakanda hjá sparisjóðnum. Þá var útdráttur úr 3. mgr. 4. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga. Með undirritun sinni staðfestu ábyrgðarmenn að hafa fengið og kynnt sér bækling um sjálfskuldarábyrgðir og lánsveð.

Þann 22. desember 2008 var skjalið „Til ábyrgðarmanna fjárskuldbindinga X“ undirritað. Þar kom fram að sóknaraðili óskaði eftir að greiðslugeta greiðanda yrði ekki metin og setti upphafsstafi sína við. Þó var tekið fram að greiðslumat færi ávallt fram ef lánsfjárhæð væri hærri en kr. 1.000.000. Ekki var fyllt inn í reiti um hvort niðurstaða greiðslumats benti til þess að greiðandi gæti efnt skuldbindingar sínar eða ekki.

Þann 10. ágúst 2010 var gerð breyting á greiðsluskilmálum skuldabréfs tryggt með sjálfskuldarábyrgð nr. X. Tekið var fram að nýr höfuðstóll yrði kr. 7.557.815 en fyrsti gjalddagi yrði 1. ágúst 2010.

Þann 10. ágúst 2010 var gerður „Samningur um sjálfskuldarábyrgð“ vegna X. Sóknaraðili undirritaði eftirfarandi: „Niðurstæða greiðslumats bendir til þess að skuldari geti EKKI efnt skuldbindingar sínar miðað við núverandi fjárhagsstöðu. Af þeim ástæðum vill (sparisjóðurinn) ráða eiganda eignarinnar frá því að seta hana að veði fyrir ofangreindri skuld.“ B skrifaði undir sambærilegan samning sama dag.

Þann 26. október 2011 fór umboðsmaður skuldara fram á það við varnaraðila að umrædd lánveiting yrði skoðuð og afstaða tekin til gildis hennar. Þann 28. október 2011 samþykkti varnaraðili að fella skuldbindinguna niður, þar sem ekki var farið eftir samkomulagi um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga við upphaflega lánveitingu. Sama dag sendi varnaraðili umboðsmanni skuldara annan tölvupóst þar sem ábyrgðin var talin gild. Nokkur tölvupóstsamskipti áttu sér stað á milli umboðsmanns skuldara og varnaraðila og hafnaði varnaraðili kröfu umboðsmanns skuldara endanlega þann 23. janúar 2012.

Sóknaraðili skaut málinu til nefndarinnar með kvörtun dagsettri 20. febrúar 2012.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst þess að skuldbinding M og B sem ábyrgðarmenn láns nr. X, verði felld niður. Sóknaraðili kveður varnaraðila ekki hafa uppfyllt skyldur sínar samkvæmt samkomulagi um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga þar sem greiðslumat finnst ekki. Bendir sóknaraðili á að samkvæmt 4. gr. samkomulagsins hefði greiðslumat átt að liggja fyrir og greiðandi átt að staðfesta það.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að kröfu sóknaraðila verði hafnað. Bendir varnaraðili á að af láns skjölum sé ljóst að staðið hafi verið rétt að upphaflegri lánveitingu, að framkvæmt hafi verið greiðslumat á útgefanda skuldabréfsins, ábyrgðarmenn hafi skrifað undir sem ábyrgðarmenn á skuldabréfið og hafi staðfest með undirritun sinni á niðurstöðu greiðslumats að þeir hafi óskað eftir því að gangast í ábyrgð, þrátt fyrir neikvætt greiðslumat. Ennfremur liggja fyrir í málinu undirritað samkomulag um sjálfskuldarábyrgð sem gert hafi verið við ábyrgðarmenn þar sem fram komi að niðurstæða greiðslumats bendi til þess að skuldari hafi ekki getað efnt skuldbindingar sínar og hafi ábyrgðarmönnum því verið ráðið frá því að gangast í ábyrgð vegna lánveitingarinnar. Varnaraðili vísar til niðurstöðu héraðsdóms í máli nr. E-434/2010 um gildi sjálfskuldarábyrgðar vegna yfirdráttar á tékkareikningi.

Varnaraðili telur að hann hafi fylgt reglum samkomulagsins við framangreinda lánveitingu og að ekki hafi verið sýnt fram á að ógilda beri sjálfskuldarábyrgð sóknaraðila vegna lánsins.

V.

Niðurstæða.

Ágreiningur aðila lýtur að gildi sjálfskuldarábyrgðar sóknaraðila á skuldabréfi nr. X, að fjárhæð kr. 6.300.000, gefið út af A til FF.

Sóknaraðili krefst þess m.a. að sjálfskuldarábyrgð B falli niður. Ekki verður séð að sóknaraðili hafi lögvarða hagsmuni af því að fá sjálfskuldarábyrgð B fellda úr gildi, sbr. úrskurð úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki nr. 1/2010 og verður því ekki hjá því komist að vísa kröfu sóknaraðila frá úrskurðarnefndinni. Verður krafa af þessu tagi að stafa frá ábyrgðarmanninum sjálfum til að komast að.

Að fenginni þessari niðurstöðu verður fjallað um gildi sjálfskuldarábyrgðar sóknaraðila á skuldabréfi nr. X. Samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga, dagsett 1. nóvember 2001, er undirritað af Sambandi íslenskra sparisjóða f.h. sparisjóða. FF var einn þessara sparisjóða og leiðir varnaraðili rétt sinn í máli þessu frá því félagi.

Umrætt samkomulag tekur m.a. til þess þegar einstaklingur gengst í sjálfskuldarábyrgð, sbr. 2. gr. samkomulagsins. Samkvæmt 3. gr. samkomulagsins er fjármálafyrirtæki skylt að meta greiðslugetu greiðanda nema ábyrgðarmaður óski sérstaklega eftir því með skriflegum hætti að svo verði ekki gert. Fjármálafyrirtæki er þó ávallt skylt að greiðslumeta skuldara þegar ábyrgð ábyrgðarmanns á skuldum viðkomandi skuldara nemur meira en kr. 1.000.000. Samkvæmt 3. mgr. 4. gr. samkomulagsins skal tryggt að ábyrgðarmaður geti kynnt sér niðurstöðu greiðslumats áður en hann gengst í ábyrgðina, enda liggja fyrir að greiðandi hafi samþykkt það. Bendi niðurstaða greiðslumats til þess að greiðandi geti ekki efnt skuldbindingar sínar, en ábyrgðarmaður óskar eftir að lán verði veitt engu að síður, skal hann staðfesta það skriflega.

Í nýlegum dómi Hæstaréttar er byggt á því sjónarmiði að í framangreindu samkomulagi um notkun ábyrgða og skuldbindinga sé ekki kveðið á um skyldu lánveitanda til að kynna ábyrgðarmanni í öllum tilvikum gögn til grundvallar niðurstöðu greiðslumats eða að geyma undirgögn til stuðnings matinu svo þau mættu vera aðgengileg síðar. Virðist þar m.a. skipta máli hvort ábyrgðarmanni var bent á þann möguleika að kynna sér slík gögn. Í fyrri úrskurðum nefndarinnar hefur verið litið svo á að skylda til að kynna niðurstöðu greiðslumats nái til þess að kynna fyrir ábyrgðarmanni helstu atriði sem máli skipta við matið á fjárhag skuldara.

Með skjalinu „Niðurstaða greiðslumats“ var sóknaraðila kynnt neikvæð niðurstaða greiðslumats, en sama orðalag og sama aðferð virðist hafa verið viðhaft við að benda ábyrgðarmönnum á þann möguleika að kynna sér gögn til grundvallar niðurstöðunni og í umræddu Hæstaréttarmáli, þá var tilgreint sérstaklega að það fæli í sér vísbendingu um að lántakandi gæti ekki efnt skuldbindingar sínar.

Í ljósi þessa verður ekki talið að forsendur séu til að ógilda ábyrgð sóknaraðila með vísan til 36. gr. laga nr. 7/1936. Ber því að hafna kröfu sóknaraðila.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfu sóknaraðila, M, um ógildingu sjálfskuldarábyrgðar B, er vísað frá.

Kröfu sóknaraðila um ógildingu sjálfskuldarábyrgðar hans á skuldabréfi nr. X, útgefnu af A til FF, er hafnað.

Reykjavík, 22. júní 2012.

Haukur Guðmundsson

Geir Arnar Marelsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Oddur Ólason